

Actieplan Sociaal veilig sportklimaat 2025 - 2027

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Een sociaal veilige sportomgeving	5
3. Waar staan we nu?	6
4. Doelstelling	7
Monitoring	7
5. Delftse aanpak	8
Aanvullende thema's binnen een sociaal veilig sportklimaat	9
Inspiratie en ondersteuning	10
Financiën	11

I. Inleiding

Sporten en bewegen is een fijne activiteit: het geeft plezier en is goed voor lichaam en geest. Voor veel sporters zijn sportclubs dé plek waar een langdurige sportdeelname begint. Wekelijks sporten en bewegen duizenden Delftenaren bij één van de meer dan honderd sportclubs. Dit zijn sportverenigingen, -ondernemingen, -stichtingen en anders georganiseerde sportclubs.

Het samen sporten en bewegen, de begeleiding en het clubgevoel maken dat je erbij wilt (blijven) horen. Het aanbod van sportclubs biedt Delftenaren de mogelijkheid om mee te doen, talenten te ontwikkelen, leren samen te werken en actief te zijn als vrijwilliger. Positieve sportervaringen die deelnemers daarbij opdoen, leggen een basis voor een leven lang plezier in sporten en bewegen. Dit kan het beste in een sportklimaat dat veilig, positief en inclusief is.

Helaas doen niet alle sporters positieve ervaringen op bij sportclubs. Grensoverschrijdend of ongewenst gedrag, sociale uitsluiting, een gesloten cultuur: het komt allemaal nog steeds voor. Daarom heeft dit thema volop aandacht in het Nationaal Sportakkoord en het vervolg hierop, het Hoofdlijnen Sportakkoord.

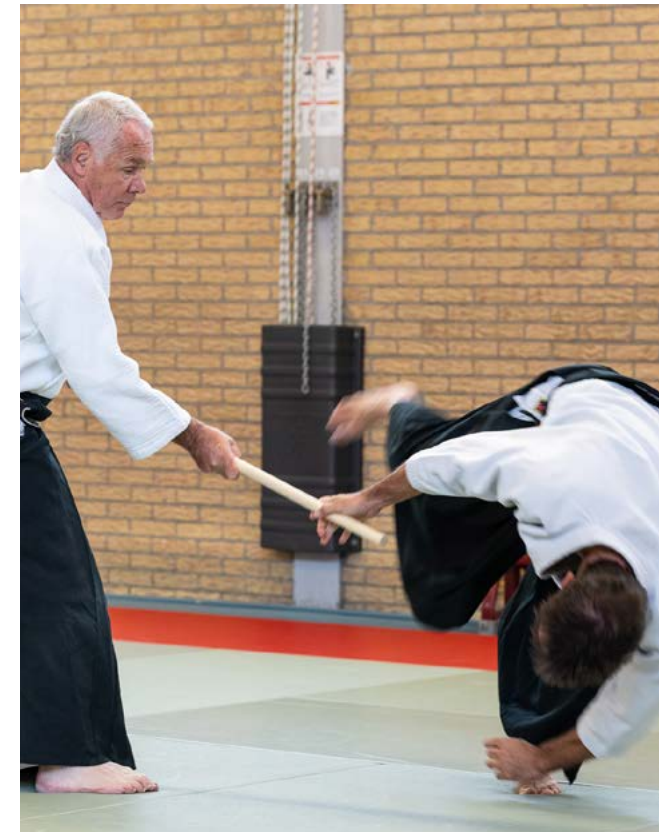
Met het Delfts Sportakkoord (I en II) heeft dit thema ook een belangrijke plek in het Delftse sportbeleid. In het Delfts Sportakkoord II hebben we onszelf – in lijn met het landelijke Hoofdlijnen Sportakkoord – de doelstelling opgelegd om een ‘Actieplan Sociaal veilig sportklimaat’ op te stellen. Met dit actieplan geven we hier uitvoering aan. Dit actieplan geeft een helder standpunt van de gemeente Delft en maakt duidelijk dat een veilig sportklimaat niet langer vrijblijvend is.

Dit actieplan richt zich hoofdzakelijk op sportverenigingen waarvan iedereen lid kan worden¹. Het actieplan is van toepassing op alle verenigingen met minderjarige leden en/of alle verenigingen met meer dan twintig leden. Kleinere verenigingen moedigen we aan om met dit onderwerp aan de slag te gaan.

Studentensportverenigingen vallen niet onder dit actieplan. Zij krijgen ondersteuning vanuit de TU Delft. Commerciële sportaanbieders vallen niet onder het beleid van NOC*NSF en maken daarmee ook geen onderdeel uit van dit actieplan. We nodigen studentensportverenigingen en commerciële sportaanbieders van harte uit om ook actief aan de slag te gaan met een sociaal veilig sportklimaat. En waar mogelijk aan te sluiten bij initiatieven vanuit dit actieplan.

¹ Sportvereniging: een vereniging zonder winstoogmerk met volledige rechtsbevoegdheid, statutair gevestigd in Delft, die zich statutair ten doel stelt het in clubverband beoefenen van een amateursport, die lid is van een sportbond en waarvan iedereen lid kan worden.

Met een ‘papieren’ plan zijn we er natuurlijk nog niet – maar het is wel de basis waarop we verder kunnen werken. Samen met sportverenigingen en maatschappelijke partners blijft de gemeente zich inspinnen voor een sociaal veilig sportklimaat in Delft.

2. Een sociaal veilige sportomgeving

Om te werken aan een sociaal veilige omgeving in de sport, is het van belang dat we hetzelfde verstaan onder gewenst én ongewenst gedrag. Onder grensoverschrijdend gedrag verstaan we:

*‘Enige vorm van ongewenst verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag dat als doel of gevolg heeft dat de waardigheid van de persoon wordt aangetast, in het bijzonder wanneer een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende situatie wordt gecreëerd’.*²

Sportverenigingen stellen hiervoor een norm, maar er blijft ruimte om eigen grenzen aan te geven. Grensoverschrijdend gedrag kan namelijk een subjectieve beleving zijn: wat de een ziet als grensoverschrijdend, kan de ander mogelijk niet zo ervaren. Duidelijke normen en afspraken maken het makkelijker om elkaar hierop aan te spreken.

In een sociaal veilige omgeving wordt zoveel mogelijk gedaan om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen. Mocht dat toch gebeuren, dan weten betrokkenen bij de vereniging op een adequate manier te reageren en de juiste ondersteuning te vinden.

De gewenste situatie in Delft

Een sociaal veilige sportvereniging in Delft is een vereniging waar iedereen zich welkom en veilig voelt. Het is een omgeving waarin:

- mensen zichzelf kunnen zijn;
- iedereen mee kan en mag doen;
- mensen hun talenten kunnen ontwikkelen;
- geen achterstelling of buitensluiting plaatsvindt;
- mensen kunnen leren van hun fouten en de fouten van anderen;
- mensen een open gesprek kunnen voeren en tegenspraak kunnen geven;
- mensen elkaar kunnen vertrouwen;
- mensen onveilige situaties op een veilige manier bespreekbaar kunnen maken;
- incidenten rond ongewenst en grensoverschrijdend gedrag rechtvaardig worden behandeld en er geleerd wordt van incidenten.

² Sporttuchtrecht Blauwdruk SI 2018.

3. Waar staan we nu?

Het Delfts Sportakkoord I (2020) leidde tot de start van projecten en activiteiten op het gebied van een positief sportklimaat. Ook is toen een subwerkgroep opgericht. Dit is met het Delfts Sportakkoord II (2023) voortgezet. De subwerkgroep Sociaal veilig sportklimaat bestaat uit een vertegenwoordiging van lhbt+-vereniging DWH, sportverenigingen, de Sportraad van Delft en Haaglanden Beweegt.

De werkgroep heeft in het kader van het Delfts Sportakkoord (I en II) uitvoering gegeven aan de doelstellingen op dit thema. Dit gebeurde bijvoorbeeld met bijeenkomsten over een positief en sociaal veilig sportklimaat, marketingcampagnes over een positief en een sociaal veilig sportklimaat, opleidingen voor een 'vertrouwenscontactpersoon' en het aanstellen van een sportpedagoog.

De focus lag hierbij voornamelijk op het informeren en aanmoedigen van verenigingen om te werken aan een sociaal veilig sportklimaat. De rol van het Delfts Sportakkoord en de partners is hierin dus vooral faciliterend geweest. Het is uiteindelijk aan de verenigingen om hier zelf actief mee aan de slag te gaan, al dan niet met ondersteuning.

Huidige stand van zaken

Uit rondvraag die verenigingsondersteuners hebben gedaan bij 78 verenigingen³ blijkt het volgende:

- 9 verenigingen hebben een bestuurslid met het thema sociaal veilig sportklimaat in de portefeuille;
- bij 24 verenigingen hebben vrijwilligers⁴ een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) moeten overleggen;
- 34 verenigingen hebben een concrete gedragscode;
- 29 verenigingen hebben een vertrouwenscontactpersoon (VCP) aangesteld.

3 Een substantieel deel van de verenigingen heeft nagelaten te reageren op de uitvraag. Er is vervolgens gekeken naar beschikbare informatie op de websites van verenigingen. Als niet concreet op de website benoemd is dat aan deze basiseisen is voldaan, is de vereniging niet opgenomen als een 'ja'.

4 Hierbij is uitgegaan van een VOG voor alle vrijwilligers.

Sinds 2023 is een sportpedagoog werkzaam in Delft. Deze heeft op enkele individuele casussen advies gegeven en binnen de Delftse sportwereld het netwerk opgebouwd. Op basis hiervan zijn diverse interventies ontwikkeld, gericht op pedagogisch handelen en sociale veiligheid. Voorbeelden hiervan zijn de cursus Vier inzichten van trainerschap, een werksessie over pedagogisch beleid en een praktische handleiding rondom autisme.

Daarnaast zijn er inloopspreekuren gehouden en was de sportpedagoog onafhankelijk vertrouwenspersoon voor de sportverenigingen. Ook is de samenwerking gezocht met verschillende organisaties die bijdragen aan een inclusieve en veilige sportomgeving, waaronder de John Blankenstein Foundation, DWH, Stichting Het Vergeten Kind, Supercoaches en het programma Preventie met Gezag.

4. Doelstelling

Onze aanpak was tot nu vooral gericht op het aanmoedigen en stimuleren van sportverenigingen om aan de slag te gaan met een sociaal veilig sportklimaat. We vinden het nog steeds belangrijk dat verenigingen hier zelf mee aan de slag (blijven) gaan. We constateren echter ook dat met alle uitdagingen waar verenigingen voor (kunnen) staan, dit thema sneller naar de achtergrond verdwijnt. Terwijl een sociaal veilig sportklimaat juist ook kan bijdragen aan het oplossen van diverse knelpunten.

Bovendien roepen zowel het landelijke Sportakkoord en NOC*NSF op om de ondergrens van een sociaal veilig sportklimaat niet vrijblijvend te houden. Zo moeten gemeenten aan het einde van de looptijd van de lokale sportakkoorden (eind 2026) een plan van aanpak hebben om sociale veiligheid en integraliteit bij lokale sportverenigingen te stimuleren en te ondersteunen.

Doelstellingen Delftse actieplan

Vanaf 1 januari 2027 hebben alle sportverenigingen in de gemeente Delft preventieve maatregelen genomen om ongewenst of grensoverschrijdend gedrag te voorkomen. En hebben alle sportverenigingen beleid geformuleerd hoe te handelen wanneer een sporter wel grensoverschrijdend gedrag ervaart op de vereniging.

Een sociaal veilig sportklimaat is namelijk essentieel om een leven lang met plezier te kunnen sporten en bewegen. Het moet een omgeving zijn waarbij iedereen zich prettig voelt.

Het actieplan heeft als doel sportverenigingen te inspireren, aan te moedigen en het voor hen makkelijker te maken om te werken aan sociale veiligheid. Daarmee leveren we een bijdrage aan het vergroten van positieve sportervaringen bij Delftse sportverenigingen.

Monitoring

We stellen ons daarbij de volgende prestatiedoelen⁵:

- I. 100% van de Delftse sportverenigingen heeft een vertrouwenscontactpersoon (VCP);
- II. 100% van de trainers en begeleiders die met jeugd tot en met 17 jaar of andere kwetsbare groepen werken, heeft een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG);
- III. 100% van de Delftse sportverenigingen heeft beleid geformuleerd en maatregelen getroffen hoe te handelen wanneer een sporter wel grensoverschrijdend gedrag ervaart op de vereniging;
- IV. 100% van de trainers en begeleiders die met jeugd tot en met 17 jaar of andere kwetsbare groepen werken, heeft een cursus of e-learning gevolgd waarin aandacht is voor pedagogiek.

Het streven is deze doelstellingen uiterlijk in 2028 te halen.

⁵ Exclusief studentensportverenigingen en verenigingen tot 20 leden.

5. Delftse aanpak

Om tot een sociaal veilige sport te komen, is een aanpak op meerdere aspecten nodig. Een minimale ondergrens vereist de 'basiseisen sociale veiligheid'. Daarnaast zijn er diverse thema's waarop verdere actie en verdieping nodig is. Daarmee willen we bereiken dat er een cultuur binnen sportverenigingen ontstaat waarbinnen zaken bespreekbaar zijn en positieve ervaringen worden opgedaan.

Cultuurveranderingen kosten tijd en vragen constante aandacht. De gemeente gaat en blijft hierover in gesprek met sportverenigingen.

Sociale veiligheid is niet vrijblijvend

Een sociaal veilig sportklimaat moet de norm zijn – dat is waar we voor gaan en waarmee we een duidelijke boodschap afgeven. Sociale veiligheid is niet vrijblijvend, maar een plicht in Delft. We vinden dat ook in de sportsector het vanzelfsprekend moet zijn dat er checks worden gedaan als met jeugd of kwetsbaren wordt gewerkt.

Naast dat we deze boodschap (blijven) uitdragen, stellen we ook voorwaarden aan sportverenigingen die gebruik willen maken van het gemeentelijke ondersteuningsaanbod. Gelijk aan de gestelde prestatiedoelen, vormen de vier basiseisen van NOC*NSF de voorwaarden voor gemeentelijke ondersteuning:

- I. alle trainers en begeleiders die met jeugd tot en met 17 jaar of andere kwetsbare groepen werken, hebben een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG);
- II. alle trainers en begeleiders ondertekenen de verenigingsbrede gedragscode en de vereniging deelt de code minstens jaarlijks met alle leden;
- III. iedere vereniging of club heeft een vertrouwenscontactpersoon (VCP) aangesteld en maakt deze bekend onder haar leden;
- IV. (vrijwillige) trainers /coaches volgen scholing/e-learning gericht op herkennen en voorkomen van grensoverschrijdend gedrag.

Het sportseizoen 2025-2026 geldt als een overgangsjaar waarin we communiceren en informeren over deze basiseisen. In deze periode verkennen we ook hoe we per basiseis de naleving kunnen monitoren/controleren, bijvoorbeeld door verplichte jaarlijkse rapportages of een digitaal platform.

Vanaf 1 januari 2027 zijn deze basiseisen verplicht voor sportverenigingen om subsidie aan te kunnen vragen en voor gemeentelijke ondersteuning⁶ in aanmerking te komen⁷. De gemeente zal hierop de controle voeren.

⁶ Onder gemeentelijke ondersteuning verstaan we: subsidies en ondersteuning van verenigingsondersteuners.

⁷ We begrijpen dat sportverenigingen op vrijwillige basis opereren. Als verenigingen (nog) niet kunnen voldoen aan de basiseisen, gaan we hierover met hen in gesprek. We bieden maatwerk waar nodig.

Daarnaast verkent de gemeente of de basiseisen als verplichting kunnen worden opgenomen bij het huren van gemeentelijke sportaccommodaties. Dit kan betekenen dat sportverenigingen die niet voldoen aan de vier basiseisen geen gemeentelijke sportaccommodaties kunnen huren. Ook verkennen we op welke wijze we naar inwoners zichtbaar kunnen maken dat een sportclub aan deze basiseisen voldoet.

Aanvullende thema's binnen een sociaal veilig sportklimaat

Voldoen aan de vier basiseisen vormt de basis, maar er is meer nodig. Bepaalde thema's vragen om meer aandacht binnen een sportvereniging. Deze thema's kunnen een vervolg op of verdieping van de vier basiseisen vormen. Samen met verenigingen bekijken we waarmee men aan de slag wil, eventueel met ondersteuning van onder andere de sportpedagoog.

I. Pedagogisch handelen

Dit onderwerp is een verdieping/vervolg op de scholing van trainers en coaches. Het spelplezier van spelers/kinderen hangt voor het grootste deel af van hoe ze worden gecoacht en hoe de sfeer in een groep is. Het plezier en de ontwikkeling van het kind staan centraal binnen het pedagogisch sportklimaat en zijn belangrijker dan winnen. Hiermee wordt de basis gelegd voor positieve sportervaringen en een leven lang plezier in sporten en bewegen.

De ontworpen training 'Supercoaches' van Stichting Het Vergeten Kind helpt trainers en coaches om met meer pedagogisch bewustzijn en vaardigheden een veilige en stimulerende sportomgeving te creëren. Trainers en coaches kunnen het traject van Supercoaches zelfstandig volgen en ontvangen na afloop een certificaat.

II. Ouderbetrokkenheid

Voor kinderen en jeugd begint een positieve sportcultuur vaak bij de ouders/verzorgers of andere familieleden en betrokkenen. Zij hebben een voorbeeldrol en hebben (veel) invloed op kinderen. Het is daarom belangrijk dat ouders/verzorgers ook

goed op de hoogte zijn van de gedragsnormen en waarden die we hanteren bij sportverenigingen en deze ook op een positieve manier uitdragen. Hierbij valt te denken aan de omgang met de tegenpartij en de scheidsrechter. En dat we elkaar kunnen en mogen aanspreken bij onsportief gedrag langs de lijn.

III. Respect en Inclusie

We streven naar een sport waar iedereen zich thuis voelt en iedereen mee kan doen. Ongeacht geslacht, seksuele voorkeur, leeftijd, etniciteit, sociaaleconomische achtergrond, beperking of chronische aandoening. Veel verenigingen zetten zich hier actief voor in, maar het is zeker nog niet altijd vanzelfsprekend. Soms hebben verenigingen hiervoor ook een 'blinde vlek': zijn ze wel zo inclusief als ze zelf denken? Met meer focus op dit onderwerp, groeit bewustwording.

Vanuit het actieplan 2023-2026 van Regenboogstad zijn diverse actiepunten opgesteld om de sociale acceptatie en veiligheid van de lhbt+-gemeenschap binnen de sport te bevorderen. De gemeente verkent met de sportpedagoog hoe het thema antidiscriminatie in de sport een plek kan krijgen.

IV. Grensoverschrijdend gedrag

In een sociaal veilig sportklimaat is geen plek voor grensoverschrijdend gedrag. Het gaat dan bijvoorbeeld om seksuele intimidatie of misbruik, pesten, intimidatie of machtsmisbruik en discriminatie. Door scholing van trainers en coaches op deze onderwerpen worden zij zich bewust van de vormen van grensoverschrijdend gedrag en kunnen zij deze herkennen en melden.

Ook de VOG verkleint de kans op grensoverschrijdend gedrag. Door het aanstellen van een vertrouwenscontactpersoon maakt een vereniging het sporters makkelijker om grensoverschrijdend gedrag te bespreken. De vertrouwenscontactpersoon luistert, denkt mee en kent het sportnetwerk. Bij ervaren of gesignaleerde discriminatie kan melding worden gedaan bij de Stichting voor Inclusie en discriminatiebestrijding (iDb). Deze adviseert en ondersteunt individuele personen en organisaties bij ervaren of gesignaleerde discriminatie.

Inspiratie en ondersteuning

Er komt tegenwoordig veel kijken bij het organiseren van een sportvereniging. Terwijl er steeds minder vrijwilligers zijn om al dat werk te verzetten. Dit kan ertoe leiden dat het werken aan een sociaal veilig sportklimaat op de vereniging niet altijd de benodigde aandacht krijgt.

We blijven sportverenigingen daarom ondersteuning en inspiratie bieden om hiermee aan de slag te gaan. De verenigingsondersteuners zijn hiervoor het eerste aanspreekpunt.

Vergroten bewustzijn

Met de werkgroep Sociaal veilig sportklimaat verkennen we welke acties en campagnes we kunnen ontplooiën om het thema en de subthema's in samenhang onder de aandacht kunnen brengen, door concrete activiteiten, pilots en campagnes. Hierbij gaat het niet alleen om het opzetten van nieuwe campagnes, maar ook om het bundelen en versterken van bestaande campagnes. En het delen en uitwisselen van kennis en ervaring tussen sportverenigingen en om het etaleren van

goede voorbeelden. De focus ligt bijvoorbeeld op wat het belang is van een sociaal veilig sportklimaat voor de sporters én wat het sportverenigingen kan brengen.

Inzichtelijk ondersteuningsaanbod

Er zijn veel verschillende mogelijkheden voor sportverenigingen om ondersteuning te krijgen. Daarom is het van belang dat een helder en volledig overzicht beschikbaar is van dit aanbod voor ondersteuning. Dit helpt ook om eenduidige communicatiecampagnes op te zetten en te ondersteunen en acties beter op elkaar af te stemmen. Ook is het van belang om van elkaar te weten welke expertise er beschikbaar is, zodat goed kan worden doorverwezen. Het platform sportenindelft.nl bundelt alle informatie en maakt deze beschikbaar voor sportverenigingen in Delft.

Delftse gedragsnorm

We signaleren dat bij bepaalde sporten ongewenst gedrag op en/of naast de velden plaatsvindt. Samen met verenigingen verkennen we of we een Delftsbrede gedragsnorm kunnen opstellen en waar nodig aanvullend een gedragsnorm voor een bepaalde tak van sport. We vinden het belangrijk om een Delftsbrede gedragsnorm op te stellen samen met de verenigingen.

Uiteindelijk is het cruciaal dat alle sportverenigingen in Delft zich betrokken voelen bij de gedragsnorm en het ook zo uitdragen naar hun leden. De verenigingsondersteuners en sportpedagogen in Delft ondersteunen en faciliteren het proces om te komen tot een Delftse gedragsnorm en eventueel aanvullend een norm voor een bepaalde tak van sport. Het streven is om deze norm in te laten gaan per sportseizoen 2026-2027.

Verenigingsondersteuners

Via de Brede Regeling Combinatiefuncties zijn in Delft diverse verenigingsondersteuners werkzaam. Zij zijn in dienst bij Haaglanden Beweegt.

De verenigingsondersteuners bieden ondersteuning aan sportverenigingen die onder andere met de vier basiseisen én de verdiepende thema's aan de slag moeten of willen. Zo kunnen zij bijvoorbeeld helpen bij het aanvragen van de verplichte VOG's, ook bij wisselingen van bestuur en kader. De verenigingsondersteuners kijken hoe zij de administratieve last voor verenigingen zoveel mogelijk kunnen wegnemen. Te denken valt aan het ontwikkelen van formats en het faciliteren en organiseren van trainingen.

Deze ondersteuning is tot het sportseizoen 2026-2027 voor alle burgersportverenigingen toegankelijk. Vanaf 1 januari 2027 moeten burgersportverenigingen aan de vier basiseisen voldoen om gemeentelijke ondersteuning te ontvangen.

Sportpedagoog

Via de Brede Regeling Combinatiefuncties is een sportpedagoog werkzaam in Delft. De sportpedagoog is in dienst bij Haaglanden Beweegt.

De sportpedagoog is een verbinder, begeleider en expert op het gebied van positief gedrag en sociale veiligheid binnen de sport. Door preventief te werken en signalen tijdig op te vangen, draagt de sportpedagoog bij aan het welzijn van zowel sporters als begeleiders. Hierbij wordt gewerkt vanuit het 5D-model 'Waarderend Veranderen'⁸. De sportpedagoog geeft voorlichting en workshops, ondersteunt bij het opstellen en uitvoeren van beleid rondom sociale veiligheid en grensoverschrijdend gedrag en biedt begeleiding in conflictsituaties. Verder draagt de sportpedagoog bij aan het versterken van de communicatie tussen partijen en fungeert als onafhankelijk aanspreekpunt/sparringpartner voor verenigingen bij opvoedkundige- en gedragsvragen.

Financiën

Er zijn geen extra budgetten beschikbaar voor de uitvoering van het actieplan. Gelukkig bieden het Rijk, NOC*NSF, sportbonden en andere organisaties al veel (gratis) aan. Daar maken we dankbaar gebruik van. Waar nodig kan een aanvraag voor het uitvoeringsbudget van het Delfts Sportakkoord II worden ingediend.

De inzet van de verenigingsondersteuners en sportpedagoog wordt vooralsnog gedekt vanuit rijks- en gemeentelijke middelen.

⁸ De methode van Waarderend onderzoeken - Positief Samenwerken

Colofon

Foto's

Hans Dunlop
Alyssa van Heyst Fotografie
Remco Remeijer

Dit is een uitgave van

Gemeente Delft
Postbus 78, 2600 ME Delft
Telefoon 14015
Internet www.delft.nl

Juni 2025

